

KIADÓ HIVATAL:

BELICZEY-UT 4 SZÁM
borsos előfizetési pénsek
hirdetések és minden a
kiadóhivatalterjedőkös
lemények küldendők.

NYILTTÉR-ben egyszer
közlekedik: 50 fillér

HIRDETÉSEK
jutányos aron vértnek fel

SZARVASI LAPOK

TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

— ELŐFIZETÉSI ÁR —

Egész évre . . . 10 korona
Félévre . . . 5 korona
Negyedévre . . . 2 k. 50 f.

— SZERKESZTŐSÉG —

Beliczey-ut. 4. szám. hova
a lapzemleli részét illető
közlemények küldendők

— KÉZIRATOK —

nem adtuk vissza

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

9872/1902.

Hirdetmény.

Alólírt előjáróság közhírré teszi,
hogy a közhadseregbeli tartalékosok
és póttartalékosok ellenőrzési szemléje
a szarvasi községhezán a következő
rendben fog megtartani.

1902. október 23-án az 1892. és
1893. évfolyambeli szarvasi illetősé-
gűek.

Október 24-én az 1894. és 1895.
évfolyambeli szarvasi illetősé-
gűek.

Október 25-én az 1896. és 1897.
évfolyambeli szarvasi illetősé-
gűek.

Október 27-én az 1898. és 1899.
évfolyambeli szarvasi illetősé-
gűek.

Október 28-án az 1900. és 1901.
évfolyambeli szarvasi illetősé-
gűek.

Október 29-én a bekésszentand-
rási és kondorosi illetőségű 1892—1901.
évfolyambeliek.

Október 30-án az öcsödi illetőségű
1892—1901. évfolyambeliek és a
szarvasi járásban tartózkodó idegen
összes illetőségűek.

Az ellenőrzési szemle mindenkor
reggeli 9 órakor kezdődik.

Akik a szemlén meg nem jelen-
nek, tartoznak a Csabán 1902. novem-
ber 7-én tartandó utó ellenőrzési szem-
lén megjelenni.

Szarvas, 1902. szeptember hó
26-án.

Az előjáróság nevében:

JESZENSZKY,
jegyző.

9787 sz./902.

Hirdetmény.

A volt földműves ipar és kereske-
delemügyi miniszterium 52211/885 sz.
körrendelete értelmében ezennel köz-
hírré tétetik, hogy a Szarvas község
ben levő iparosok és kereskedők össze-
írása Szarvas község házánál a III.
ügyosztályu jegyzői iródában 1902 évi
október hó 13-tól 20-ig terjedő 8 nap-
on át közszemlére kitétetett, a hol az
az érdekeltek által délelőtti 8—12 óra
között betekinthező.

Szarvas 1902. október 10.

Az előjáróság nevében:

Jeszenszky,
jegyző.

Sivár kép.

Husz kereskedelmi és iparkamara
tehát ugyanannyi arra hivatott tes-
tület képet festett kerületének gazda-
sági helyzetéről és ezeket a képeket
egy keretbe foglalva, most tette köz-
zé a kereskedelemügyi miniszter egy-
valóban vasok, közel másfélszer ol-
dalra terjedő kötetben. A kamarák az
1901. évi gazdasági állapotokat festik
a kereskedelemügyi miniszterhez be-
terjesztett jelentéseikben és e képek
ecseteléséhez megdöbbenően sötét szí-
neket használnak.

Valmennyi jelentésből a lehető
legnagyobb mértékű sötétlenítés árad
ki; az egyik lapon a tompa kétség
beesés, a másikon a végső veszedelem
pillanatának utolsó segélykiáltása hang-
zik fel.

És figyelemmel lapozva, a jelen-
tések tömkelegében, meggyőződünk
arról, hogy a lehangelő képek egész
sorozata igazolja a kétségbeesésnek

sok helyen talán erősen egyéni, de
sajnos, éppen nem alaptalan kifaka-
dásait.

Hiszen szinte az összes tényezők
amelyeknek közrehatásából egy ország
gazdasági helyzete kialakul, ellensé-
gesen formálódtak Magyarországra néz-
ve a jelentés esztendejében. A termés,
egy földművelő állam népességének
legfőbb erőforrása, gazdasági életének
majdnem kizárólagos irányítója, rossz-
szabb volt még az előző esztendő
gyenge termésénél is. Az a kevés
erőtartalék tehát, ami a megelőző
négy öt rossz esztendő után fentma-
radhatott, nem hogy gyarapodott
volna, hanem újabb apadást szen-
vedett és közel jutott a végső kimerü-
lés állapotához. — És ehez járult,
hogy az előbbi idők válságos jelenségei
változatlanul megmaradtak, részben
magnóttak és csak igen csekély
részben enyhültek, mesterséges orvos-
szerek hatása alatt.

Alig van gazdasági életünk amaz
ágai közt, melyeket a kamarák eme
jelentésükbe belevetnek olyan, melyen
a sivár helyzet feltűnően vissza
nem tükröződnék.

A gabonakereskedés sehol sem
fejldött kedvezően. Az uralkodó je-
lenség az, hogy a rossz termés mel-
lett sem voltak az árak megfelelőek.
Szinte kivételesen fordult csak elő,
hogy a gyenge termésredményért
jobb áralkulás hozott kárpótást a
gazdának. Olyan eset pedig nem for-
dul elő a jelentésekben egy sem, hogy
a termés is jó és az árak is kielégi-
tők lettek volna. A termelő is, a ke-
reskedő is teli vannak panaszokkal az
egész országban. Különösen a vidéki
gabonakereskedésnek állandóan foko-
zatos hanyatlása bontakozik ki élesen
a jelentésekből.

Az állattenyésztésre sem voltak
kedvezők a viszonyok. Allatkivitelünk
csökkent, az árak pedig hanyatlottak.
Csupán a vágó és igásállatok kivitelé-
nek értéke három millió koronával
csökkent az előző évhez képest. De
hagyatott lókiivitelünk is. Hanyatlást
látunk a jelentésekből — egynek-
kettőnek kivételével — a többi keres-
kedelmi ágánál is.

A gazdasági viszonyok mostoha-
sága a közönség fogyasztóképességét
mindenütt csökkentette, ami termé-
szetesen bénító hatással volt a for-
galomra. És míg egyrészt a forgalom
hanyatlott, az árak leszállottak, a
kintlevőségek bevételezése megrom-
lott, addig másfelől egyes cikkek
beszerzését a kartellek nehezítették
meg.

A mezőgazdaságánál és a keres-
kedeleménél semmivel sem volt ked-
vezőbb az ipar helyzete. Az évek óta
tartó válság mitsem vesztett pusztító
erejéből, sőt zsenge iparunk ellentálló
képessége a hosszú betegség alatt
megcsappant és így a kóros jelenségek
mind inkább elhatalmasodtak, amihez
még a bajt öregbítő újabb okok is
járultak. Az utóbbi években felmerült
vállalkozó kedv, az általános pangá-
sának és többszörös csodásnak hatása
alatt ellanyhult, a tüke bizalmatlan-
sága az ipari vállalkozással szemben
fokozatosabban nyilvánult, az építő-
ipar válsága nem enyhült és a vele
kapcsolatos iparágak helyzete egyre
elszomorítóbb lett. Hozzájárult ehhez
még az osztrák verseny, melyet
iparosaink, a szomszéd országhoz
való viszonyuknál fogva, túrni kény-
telenek.

A nagyipar súlyos helyzeténél is
súlyosabb a kisipar állapota, amely
néhány részében már éppen vigasz-
talan.

TÁROZA.

ÓDA.

A szarvasi ág. h. ev. főgymnasium százéves
fennállásának emlékülennepére írta:
NEMESBÉLA.

Mint pástorember, hosszan elmerengve,
Futó caillagnak járását lesi;
Csak néz, csak néz a bővös égi rendre
S elámulón káprázatnak veszi:
A lelke mélyén a multba téved.
Világol fénye, felhangzik szava,
Szemem nem állia ezt a fényes képet...
Vajon hová került egy százada?

Felzúg a multból harcok harsonája;
A küzdelem nem tombolt véresen,
Mi itt a győző fényes koronája:
A dicsőség, — nom harcmezőn terem.
Győző volt mind; a munka kezesrúsa,
Ki felgyújtja a szellem őrütségét,
S ha kiserített a lankadás borja,
Ó hosta vissza régi dörtyjét.

A munka nyomán sorra fakadának
A szívnek, érznek szent hajtsái;
Mik nélkül nincsenek az életfának
Értékes, illatos virágai.
Tüvises pályánk csilhatatlan öre,
Mely önmagának drága bért ísiet,
Mely ösztökél a jó uton előre:
Megn nyugtatónk, erőnk: a becsület.

Halandók sorsa kételkedés lidérce,
Mely utainkon mindig megjelen,
Hogy a tudványban olthatant emésztsze
S oktasson rá: mi véges a végtelen.
Hol hát a kéz, mely lelkünknek megintse:
Remélni, túrni nem tudás tanit,
Mi emberszívnek egyedüli kincse:
Vigasztaló, magasztos, tiszta hit.

E hit volt balzsamunk ezer sebünkre.
Mit feltépett a honfájdalom,
Hogy összetört a fényessége, tükrö
S a honra véltük, nincsen oltalom.
E hit kísérte rögzös életutra
Ifju szíveknek lobbanó hadát.
Hogy karral, tollal ök teszik majd ujra,
Mint egykor volt: erőssé a hazát.

E hittel álltunk, könnyeinket ontva,
A temető sírhalmi között,
Mikor . . . óh mennyi drága koporsónkra
Rábotolták a szivtelen rögzöt.
— El bú, el könny! Ott lent van örök béke,
Porladt a test, nyugosznak a nagyok;
Vélünk a szellem kincse, öröksége:
Lelkűktől lelkünk hévvel felragyog:

Ragyogj, ragyogj! E ragyogásban látom
A hálaérzet ünnepi jelét,
Mely feltámadt az új század határon
S a multnak nyújtja szívünk mindenét.
Daltól, mely zeng most ezrek ajakáról,
Vizshangoak e régi, szent falak;

Mi rátapadt az évek századából:
Dicsőség, munka, gyász és nem salak!

.. Jövöbe nézni biztató reménnyel:
A szívbe odve, ember támasza,
Mégküzdni bajjal, búval és veszélylél:
Ez igazi, ez férfias tusa!
Szerencse józanul hiába vakit;
Nem csüggedünk, ha balsors van velünk,
Csak te maradj s emelj fel ősi szent hit:
Erős várunk nekünk az Istenünk!

Magyar Remekírók.

A magyar irodalom tömüvei.
(Folyt. és vége.)

Forgatván ezt a díszes kiállítású öt kö-
tetet, lépten nyomon érezzük bennük a ma-
gyar észjárását, a nemzeti szellem lüktetését.
Eszünkbe jut azaz idő, — ah félé száz év előtt
ról szólunk! — mikor a magyar irodalom
egy évi termés beletért egy kis zsebkönyv-
be, mikor egy egy könnyűnek a megjelenése
esemény volt és Berzsenyi, Kazinczy, Kis-
faludy, Vörösmarty művei is a nyomtatási
költségek miatt, csak nagy nehézséggel lát-
hattak napvilágot. Mind ez — csak volt!
Azóta nagyot fordult a világ: — s a „Ma-
gyar Remekírók” ez újabb öt kötetét forgat-
va, ujjongó örömmel kiáltunk föl Széchenyi-
vel: — Élünk még! nem vagyunk holt
nemzetnek szerencsétlen, rothadt tagjai, nem
„Élő szobor” leirhatatlan kinok között!

Úgy van élünk: — „annyi szív nem
hiába onta vért”: — s ha az uttörő nagyok
kik e szellemi virágzás termékeny magvait
elhintették, föltámadva láthatnák a terebélyes
fát, mely a csöpp kis mustármagból, az ő
munkásságukból sarjad, bizonyára boldogok
lennének, hogy nem éltek hiába!

Nagyobb hatása, több érdeme aligha
volt költőnek irodalmunkban, mint Vörö-
smarty Mihálynak. Talán ezért, mert e nem-
zetnek nem volt nagyobb költője ő előtte.
Honának, nemzetének lángoló szeretete avatta
költővé; hazafias lelkesedése hatalmas folyó-
ként áradt szerző verseiben s előntötte az
egész hazát: palotákat és viskókat egyaránt.
Oly eszmékért lelkesült, oly érzésekhez szólt
mindig, a melyek az egész nemzet eszméi
és érzései voltak, s dalára milliók szíve
dobogott hevesebben. Ezért volt és maradt
Vörösmarty legnépszerűbb költőnk: s ha
korunk ítélete némileg változott is földje, ez
csak a közvélemény átalakulása volt annyiban,
hogy — a mi előbb népszerűség vala,
ma már dicsőséggé vált. S hogy ez így
van, mutatja a Vörösmarty-szobor mozgal-
ma; de még ennél is jobban mutatja az,
hogy nincs ember Magyarországon, a kinek,
ha Vörösmarty nevét hallja, rögtön össze-
ne jutna a nagy költőnek egy, két, öt, tíz
örökbecsű alkotása . . .

A mit Vörösmarty lángoló hazaszeretete
a multban keresett: — a nemzeti dicső-
séget: — Arany János már meg is érte.
Amanak nem adatott meg látnia, megérnie

Sajnálattal jegyzik fel a kamarák, hogy már egyes olyan iparágakban is jelentkezik a hanyatlás, amelyeknek fenmaradására, sőt fejlődésére még a gyáripar versenye mellett is meg volna a lehetőség. És ezt a nem természetes hanyatlást nem mindenütt okozták az általános külső körülmények, hanem itt ott belső okok, — az érdekeltektől iparosok nemtörődősége, előítéletei és hibái is hozzájárultak a hanyatlás, a pusztulás felidézéséhez.

Ilyen színekkel, ilyen elszomorító, komor részekkel van teli valamennyi jelentős, amely egy keretbe foglalva, az egész ország sivar gazdasági állapotának hü képét alkotja.

Száz éves jubileum.

Szerdán, azaz okt. hó 15-én, ünnepelte a mi helybeli főgymnasiumunk száz éves fönállásának emlékűnnepét. Szerény, de minden részében magasatos volt ez ünnep. Méltó ahhoz a főiskolához, a mely egy századon keresztül hirdette a hazaszeretetet és a vallás magasatos eszméit. Száz év nagy idő bármily intézmény életében is, de kétszeresen nagy egy olyanak, mint a mi főgymnasiumunk.

A szeretet, az áldozatkészség semmiből alkotta, s föl is tartotta egy századon keresztül hazánk, egyházunk és közoktatásunk őszkeségére.

Az 1802-ik évben elveletti kicsiny mag terebélyes fává felelt. Lombdus koronája egy század alatt ezer és ezer ifjunak nyújtott üdítő árnyékot.

Egy század leforgása alatt a főgymnasium szerény falai között ezren és ezren szerezték meg azokat a szellemi fegyvereket, a melyek képessé teszik az embert arra, hogy rendeltetése helyén becsülettel betölthesse hivatását.

A kegyelet és a hála ünnepe volt a szerdai ünnep.

Messze földről sereglettek ide a főgymnasium egykori növendékei, hogy áldást kérjenek azokra a szent falakra, a melyek között magokba szívták a hazaszeretetet és a tudomány szent és magasatos eszméit.

Áldást kérünk mi is százéves iskolánkra. Alljon örökké. Legyen erős bástyája a tudománynak, lelkes terjesztője a magyar műveltségnek,

Városunk képen már kedden észre lehetett venni az ünnep közeledtét. A vonatok pedig az ország minden részéből szállították részben a volt tanítványokat, részben az iskolát fenn tartó testületek képviselőit. Nagy sajnálkozást keltett, hogy a bányakerü-

let felügyelője, az iskola szeretett volt tanára: Zsilinszky Mihály államtitkár nem jöhetett el az ünnepélyre: egészségi állapota nem engedte: ugyanintén nem jött a költő pap: Szabolcska Mihály, az iskola volt növendéke sem.

Az ünnepélyen a vármegyét Fábry Sándor dr. képviselte. A fentartó egyházak részéről megjelent Petrovics Soma csanád-csongrádi, Veres József békési Csepregi György arad-békési eszperesek, a világi felügyelők, a mezővárosi, kisújszállási, budapesti és csabai ev. gymnasiumok küldöttsége, az ev. egyházak lelkészei és küldöttségei.

A vendégeket fogadta és elszállásolta Kutilik Endre, dr. Nemes Béla, Papszász Gyula és Saskó Sámuelből álló bizottság.

Szerdán reggel a volt vendégek már korán reggel gyülekeztek a főgymnasium épületében, hogy testületileg üdvözöljék az intézet országos nevű, nagy tudású, igazgatóját: Benka Gyulát.

A templom harangjának első hívására, nagy rajokban ontották az utcák a népek sokaságát és a gymnasiumból is átvonultak az ünnepelők a nagy templomba, mely kicsinynek bizonyult.

Pont kilenckor Benka Pál tanító remek orgona-előjátékával kezdetét vette az istentisztelet, utána a „Veni sancte spiritus” énekét zengte el a gymnasium növendékeiből alakított daloskör, Lévius Ernő énektanár vezetése mellett. Majd Csepregi György eszperes fohászt mondott és szent ígékert olvasott.

Ezután Veres József eszperes, orsz. képviselő jelent meg a szószéken és ismert tartalmas és ékesszólásával a feszült figyelmet mindvégig lekötötte. Az egyházi beszédet azzal vezette be, hogy régen azon a helyen, a hol most a templom és iskola áll: vár volt. Az ellenség elől ide vonult volt Szarvas lakossága, de a vár is a lakosság is elpusztult. A csendesebb idők bekövetkeztével az ősök, a vár helyén templomot: menedéket az istenhez, iskolát a fejlődésre és haladásra, építettek. Ha a száz és száz ifju közül, kik a 10) éves iskolában az élet küzdelmére oktatást nyert, csak egy is az életben becsületes elvet vall és tisztességesen megállja helyét, akkor halálával tartozik a mai nemzedék a tanároknak, az iskolát fentartó testületeknek, mert a puritán protestáns jellem és a hazaszeretnek nevelték ezret és ezret a növendékeknek. Akik e napon összegyűltek és nem jöttek el: egy fohászt küldjenek a Mindenhatóhoz, hogy oltalmazza és tartsa

fenn oly irányban a főiskolát, tanárait, egyházait, mint eddig volt.

A beszéd után Chovan Zsigmond ez alkalomra írott háladalát énekelte el meghatóan, remek összhanggal a szarvasi női daloskör. Majd Petrovics Soma eszperes mondott imát és áldást. Az isteni tiszteltet a 16-ik zsoltár éneklésével ért véget, melynek dala márt Benka Gyula szerezte, ezt a szarvasi daloskör énekelte szép precizitással.

A templomból átvonult a közönség a tornacsarnokba, melyet zsúfolásig megtöltött a hallgatóság. A műsor első pontjául az ez alkalomra műkedvelőkből szervezett vegyes kar Orbán Árpád „Hazám, hazám...” című szerzeményét énekelte el. A vegyeskar szép énekét és Lévius Ernő tanárt, ki azt vezette, zajosan megtapsolták.

Haviár Dániel a főgymnáziumi bizottság nevében magasszárnyalású beszédében, az iskolák fenkölt hivatásáról beszélt, melynek a szó igaz értelmében a szarvasi iskola mindig megfelelt.

Nemes Béla gym. tanár, az intézet volt növendéke szép szavallata után Benka Gyula igazgató emlékbeszédében elmondotta az iskola alapítási, fejlődési történetét. A száz év alatt 70 tanár működött az intézetnél, a növendékek száma pedig 25,500; majd az önképzőkör, a segélyző-egyesület, a közétkező alapításáról és működéséről, a fentartó egyházak segélyéről számolt be.

Szabolcska Mihály szép költeményét, melyben az intézet falai között töltött reményteljes időre emlékezik vissza, Papszász Gyula tanár szavallata, zajos tapsot aratva.

Belenczéri Dezső, az intézet volt növendéke szavallata „Emlékezés” költeményét, míg Székely Sándor, a neves poéta Odáját szintén zajos éljennel honorálta a lelkesült hallgatóság.

Ugyazintén nagy hatást ért el Zvarinyi Szilárd az iskola mostani növendékének a költeménye, melyet Szakál József főgymnáziumi tanuló szavallat.

Chovan Zsigmond „Hunnia mért mozog” cz. énekével, melyet a vegyes daloskör adott elő hatással, befejezést nyert a szép ünnepély.

A közönség szétoszlott, míg a volt növendékek Benka igazgató lakásán keresték fel és üdvözölték a ritka nap alkalmából.

Egy óra körül alig lehetett mozogni az Árpád szálloda nagytermében. Négyszáz személyre volt terítve, de ez is kevésnek bizonyult. Az asz-

taltón Haviár Dániel, Fábry alispán, az egyházak eszperesei, felügyelői a gym. igazgatók ültek.

A pecsenyénél az első felköszönőt Benka Gyula mondotta a királyra, visszaemlékezve arra, hogy a száz éves gymnasiumnak koronás fő látogatásához csak egy izben, akkor is Berényben volt szerencséje. Első Ferencz volt az, míg József nádor Szarvason tüntette ki látogatásával az intézetet.

Fábry Sándor dr. alispán Békésmegye közönsége nevében visszatért kintett arra az időre, mikor még a megye ez egyetlen intézete oly pártlan mérvben terjesztette és nyújtott módot a művelődésre. A gymnasiumi bizottság elnökségét éllette.

Haviár Dániel, elhárítja az elnök ségtől az elismerést, mert az a három fentartó egyházmegyét illeti.

Liska János tanár Fábry alispánt, Sarlay János egykori növedék, államvasuti raktári igazgató Benkát, Chovant és Lányi tanárokat éllette. Placsók István lelkész a főgym. bizottságot és tanári kart, Scholtz Gyula lelkész a vendégeket, míg Turgyoni mezővárosi ev. ref. lelkész az ev. ref. főgymnasiumok és egyházak nevében éllette a testvérelekezetet e kiváló intézetet Krecsmárik János dr., orsz. képviselő, mint az intézet érdekeit mindenkor istápoló gróf Bolza családra üritette poharát. Petrovics Soma eszperes felemlítve azt, hogy Szentes város jelenlegi első tisztviselői mind a szarvasi gymnasium növedékei voltak, az intézet továbbvirulására üritette poharát.

Majd Liska János felolvasta az érkezett mintegy 150 üdvözlő sür gönyt, míg Benka Gyula az érkezett levelek közül Zsilinszky államtitkárét és Sárkány püspökét olvasta fel. Végül pedig köszönetet mondott a megjelent vendégeknek.

Befejezésül Nánási Géza jeles színész, a főiskola egykori növendéke, óriási tetszések között elénekelté „Né muljon a hegedű” című népdalt.

A közebed „Isten áldd meg a magyart” éneklésével 4 és fél óra kor nyert befejezést.

Ugyancsak a közebed folyama alatt üdvözlő táviratokat küldtek: Wlassicsnak, Sárány püspöknek, Zsilinszky államtitkárnak és a főispánnak.

Este 8 órától táncmultság volt az Árpád szálló disztermében. A meg lehetséges tágas termet városunk közönsége teljesen megtöltötte s kiváncsian várta Nánási megígért föllépését. A jeles művész sokáig váratott magára s egy jó háromnegyed óráig mulat-

az alkotmányos érárt, de Arany János túlélt az abszolutizmust, együtt örült a nemzettel, mely annyi küzdelem után végre megkapta alkotmányos szabadságát, s műveltségben, szellemi nagyságban csaknem ép oly magasra emelkedett, mint hajdan, századokkal előbb, a harcni dicőségben. S bár az ő lelke is vissza-visszazárt, hogy a szobb multban keressen vigasztalást: — hamar csillapodott mégis, mert megnyugtatta a jelen s még inkább a jövő, mely meghozta a nemzet becsületes törekvéseinek, munkásságának jutalmát. Így lett Aranyból, a Toldi írójából, szubjektív költő, a ki, mint ő maga mondja e mostani kötethez csatolt előszavában, — „egyos lírai sóhajokba tördelte azét fájo lelkét.” Így születtek meg a balladák, a Bolond Istók, a Vojtina levelei és ars poeticája, a Tasso- és Aristo-fordítások, melyek mind e második kötetben vannak összegyűjtve.

A harmadik kötet, mit ez a sorozat ád, Szilgietti Ede válogatott színműveinek első kötet. Dráma-irodalmunk e mestereiről remek emlékbeszédet mondott Gyulai Pál (Beszédeinek I. kötetében, 133—158. lap), s ez a beszéd, mely irodalmunk egyik legbecesebb monográfiája, fölment bennünket Szilgietti írói érdemeinek bővebb méltatásából. Szilgietti a színpadon nőtt fel íróvá és negyven évig művelte dráma-irodalmunkat,

melyet száznál több darabbal ajándékozott meg. Ezek közt sok a gyöngébb alkotás: de az a négy darab Szököt katoná, Lelenc, Fény árnyai. Trónkereső), melyet Bayer József e kötetbe szorított és jeles bevezetéssel is megoldott, legszebb darabjai Szilgietinek. A népszínművet „ő szülte újjá és magyarrá”: — s ha tovább él és talál zeneszerzőt, talán megalapítja, a mit kezdett: a magyar operettet is. S ha ez sikerül, talán úgy hátréba szoríthatja volna a francia operettet, mint egykor a német bohózatot, s új fejlődést indíthatott volna!

A negyedik kötetben Kossuth Lajos válogatott munkáit kapjuk. Életrajzírója Kossuth Ferencz, fölötté dicseretesen cselekedett, midőn a nagy hontalant nem csak mint politikust, hanem mint igen jeles természetű dōst is bemutatja e kötet szük kereteiben. Ezézt sor tudományos értekezést, tanulmányt (Az aggteleki barlang, mint őskori temető, Levél Herman Ottónak, stb.) melyek széles tudása teljében tüntetik föl e fíradhatatlan gondolatóriát, a kinek a száműzetésében, a politika ezer ármányai közt is volt ideje, hogy e nehéz elvont tudománnyal foglalkozhassék. Valóban igazza van a történetírónak, mikor azt mondja róla: — „Nagyott volna ő mindenképpen, akkor is,

ha az ország és a politika nyugodtabb, szilárdabb állapotja a tudományos szemléldésre és kutatásra kárhóztatja vala.”

Az ötödik kötet hatalmas lírai egyéniség megnyilatkozása. Reviczky Gyula összes költeményeit olvassuk benne. Koroda Pál megleghango bevezetésével, melyek közvetlen hangja úgy a szívünkhez férközik lassankint, hogy valósággal érezzük baráti fájdalom szuggesztív hatását. A vastag kötet érdekes és változatos tartalma. Reviczky lelkülete „mint érzékeny művészi mérleg” sok érzés és benyomás iránt volt fogékony s ezeket mind eldalolta, de költészetének igazi jellegét azok a versek adják meg melyek a fájdalom és szomorúság megtisztító és megdicsőítő erejétől, az élvezetek hiabavalóságáról, a megbékélt türelemről, a megbecsülésről és részvétéről szólnak. Ezeket az érzelmeket, vagy ha jobban tessék, hangulatokat, dús gazdag változatossággal, nagy színpompával és édes zenével öntötte dalokba: — s így lett Reviczky a modern pesszimizmus első nagy, igazi magyar költője...

Ime, ezt az öt kötetet kaptuk a „Magyar Remekírók” második sorozatában mely a Franklin-Társulat hagyományos jó islésének megfelelően, méltó keretet és foglalatot

kapott abban a modern köntösben, melyben hódító útjára indul. Pompás díszszel ékesített kötetek ezek: kedvesek az amatőrnek tetszőek a szemnek, de egyszeresmind könnyen forgathatók és jól is olvashatók, — az lévén a kiadó társulat célja, hogy a közönség olvassa és ne könyvespolcsaira állítsa, mint díszes de hasznavehetetlen ékesiséget. Moritett papíros tisztá fehér, fámertes; nem fényes, hogy a szemet ne rontsa, hanem bordázott és szemcsés: az ódon közi gyártmány sikerült utánzata: betűinek finom, szokatlan metszése művészi, a sőtét-kék nyomás pedig enyhíti az ellentétet a fekete betűk s a fehér papíros közt, s nem fárasztja a szemet. Egy szóval: úgy tartalom, mint külső alak tekintetében ez a legbecesebb irodalmi kiadvány, mely ujabbban a magyar könyvpiacra került. S ha még megemlítjük, hogy az ötvenöt kötet ára 220 korona, s ez az összeg havi 3 koronás részletekben is törleszthető, — mindent elmondottunk, a mivel e derék, monumentális vállalatot a könyvbarátok pártfogásába ajánlái kötelességünk volt.

tatta vel, megkötött és négye

János, 14-én főgymnasium tagja pelyér ez alk rendez

helyi t hó 30 éri el elnöks jegyző elé jav 10 év lése re az egy güké A hely des m egyesü kodott közöns minde fogja jubileu

hitv. e 17-én felügye mellett zököny különb modók döbben melyro szegye conster egyházi pésének jos tün Filyó g gyenlet az isko nélkü ta, azor presbité volna, l töl vez nem vil kihallg nem a rás, am zattal vényssz délyek delje e gesztés nitást vizatot balót g zottság 1903 i kor. 2 zeti, 2 Határo akár e a temp nak du T presbit zott a tési kö vágyi ben 60 a pre kedett, Az egy leg, m s a m ügyelő pintalt tudassa lobbi Az i több t elinté

tatta közönségünket jeles művészetével, eljött, tapsot aratva. Ez után megkezdődött a táncz, a mely eltar tott egész a hajnali órákig. Az első négyest 100 pár járta.

Ujdonságok.

— Személyi hír. Dr. Krecsmárk János, országgyűlési képviselőnk f. hó 14-én városunkba érkezett, hogy a főgymnázium százéves ünnepélyén részt vegyen. Nánási Géza a vizsinház tagja főgymnáziumunk 100 éves ünnepe lyére szintén városunkba érkezett, s ez alkalmat felhasználva hangversenyt rendezett.

— Tízéves jubileum. A szarvasi helyi tanító egyesület 1893-ik év márcz. hó 30-án alakult s így a jövő 1903-ban éri el 10 éves működését. Az egyesület elnökségével egyetértőleg, az egyesület jegyzője, a f. hó 20-án tartandó gyűlés elé javaslatot nyújtott be az egyesület 10 éves fönállásának a megünneplésére vonatkozólag. Hisszük, hogy az egyesület tagjai egyhangulag magukéva teszik a benyújtott javaslatot. A helyi tanító egyesület 10 évi csendes munkájával megmutatta, hogy az egyesület erői mire képesek. Munkálkodott, fáradt. Munkáját közönségünk közönsége igen szépen méltányolta minden esetben s méltányolni fogja fáradságát akkor is, ha 10 éves jubileumát fogja ünnepelni.

— Presbíteri gyűlés. A szarvasi ág. hitv. ev. egyházközség presbiteriuma okt. 17-én délelőtt Haviár Dániel egyházközségi felügyelő és Scholtz Gyula lelkész elnökléte mellett gyűlést tartott. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. nem különben az egyházi adó elengedését folya módok kérelmeinek elintézése után egy megdöbbentő esetben kellett határozatot hozni a melyre a presbiteriumnak néhány tagja a szégyen és dühtől felingereltelve előre is consternatióra készült s csak Haviár Dániel egyházi felügyelő tapintatos és erélyes fellépésének köszönhető, hogy az ügy minden sa jos tüntetés nélkül a maga útjára tereltetett. Filyó György örménykúti tanyai tanító szégyenletes tett elkövetésével gyanúsították s az iskola környékén lakó szülők, a kik a nélkül is régen ellenszenvvel viseltetnek irán ta, azonnali elcsapását kérték, s erre a presbiteriumnak több tagja hajlandó is lett volna, ha a felügyelő nem figyelmezteti a düh től vezetett egyeneket elhamarkodásukra s fel nem világosítja, hogy ítéletet hozni a panaszok kihallgatása s vizsgálat nélkül törvénytelen s nem a presbiterium hatáskörébe tartozó eljárás, amire aztán egyhangulag hozott határozattal arra kérik fel az egyházmegyei törvényes elnöksége, hogy a felingerült kedélyek megnyugtatóra a vizsgálatot rendelje el s a mennyiben az intézkedés felfüg gesztéssel járna, nehogy a gyermekek a tanítást illetőleg rövidséget szenvedjenek meg bizatott az egyház elnöksége a helyettesről való gondoskodással. Ezután a gazdasági bizottság javaslata alapján megállapították az 1903-ik évi költség előirányzat, mely 90803 kor. 20 fill. szükségleti, 88235 korona fedezetű, 2568 kor. hiány tételekkel lett elfogadva. Határozatba hozott, hogy mind azok, a kik akár esketéseik, akár temetések alkalmával a templomokban vagy lelkészekben válogat nak dupla stólat kötelesek fizetni.

Több szegény egyház kérelmére a presbiterium 40 korona segélyt utalványozott a közpénztárból. Szilvágyi Sándor temetési költségeit illetőleg, a ki az egyház „Szilvágyi alap” jából az alapító levél értelmében 600 korona ellátási segélyben részesült, a presbiterium várakozó álláspontra helyezkedett, amennyiben arra nincs kötelese. Az egyházi felügyelői állás betöltését illető leg, melyre a megbízatás decz. 6-án jár le s a melyet Haviár Dániel jelenlegi felügyelő 22 év óta közmelegedéssé nagy ta pintattal, körültekintéssel s kiváló törvény tudással tölt be, a presbiterium a legköze lebbi gyűlésen teszi meg az előkészületet. Az idő előhaladására való tekintettel több tárgy a jövő gyűlésen nyor majd elintézését.

— Dr. Krecsmárk János. Közönségünk országgyűlési képviselőjét f. hó 15-én tartott országgyűlési ülésben a szárszámadvisszágáló bizottságba tagul beválasztották.

— A szarvasi ág. h. ev. főgymnázium százéves ünnepélye templomban és iskolában lefolyt a közönség rokonszenves részvétele mellett és jelenlétében. Mindazok nak, kik akár a szépen sikerült éneklésben, akár fogataik rendelkezésre bocsátásában akár vendégeink szives ellátásában a rendezőség felkérése folytán kegyesek voltak az iskolának sziveséget teljesíteni, fogadja ezut tal is a rendezőség köszönetét.

— Anabaptista keresztelés. Öt éve annak, hogy közönségünkben terjedni kezdett az anabaptisták felekezete. Első követői az érpárti szőlők lakosai közül kerültek ki. Azóta számuk gyarapodott. F. hó 12-én d. u. a holt Körös medrében egy öcsödi predi kátoruk keresztelést tartott, a mikor is több hívott vettek föl az uj felekezetbe. Vallásos énekek éneklése között ment végbe a keresztelési szertartás. A megkeresztelendő li vek fehér lepedőbe burkulva derékig mentek be a vízbe, a hol bemártással vétettek föl a szent gyülekezetbe. A keresztelési szertartásnak igen sok nézője volt.

— Az iskola humora. A napokban történt, hogy az egyik helybeli népiskolában a tanító a vilásteremtést magyarázta kis nő vendékeinek. „Ki teremtetted az eget? Kérdé egy kis leánytól. „Az isten”. Kiteremtetted a napot, holdat, a fákat és a virágokat? „Az isten teremtetted”. „Hát téged ki teremtetett? „A gólya”. Feleli a kis leány határozott szóval.

— Halálozás. Holéczy Gusztáv helybeli előkelő kereskedő és családját súlyos csapás érte. Leánya Jenny f. hó 16-án reggel 5 1/2 órákor hosszas és súlyos szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 17-én d. u. 4 órákor az ág. ev. egyház szertartása szerint ment végbe nagy részvét mellett. A mélyen sújtott család a következő gyászjelentést adta ki: Holéczy Gusztáv mint apa és neje szül. Tomasz Róza, mint nevelő anyja, Giza, Etelka, Mariska, Béla, Jenő, Dezső, Barna és Ida mint testvérek, Holéczy János és neje öz. Tomasz Andrásné, mint nagyszülők, ugy a maguk, mint a ki terjedt összes rokonság nevében, fájdalomtól megtört szívvel jelentik a felejtethetlen leg jobbj gyermek, testvér, unoka és rokonnak Holéczy Jenynnek folyó hó 16-án, reggel 5 1/2 órákor. életének 25 ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 17-én d. u. 4 órákor fognak a halottas házból az ágost. hitv. ev. egyház szertartása szerint a szarvasi ó temetőben örök nyugalomra tetetni. A mindenható jó Isten adjon sokat szenvedett porsinak örök békét és csendes nyugodalmat! Szarvas, 1902. október 16-án.

— A Békésmegyei Egyetemi Ifjak köre folyó hó 11-én ünnepelte Kossuth Lajos születésének 10 éves évfordulóját és az október 6-iki gyász nap emlékét. Az alkalmi gyűlést Krecsmárk Endre alelnök nyitotta meg lendületes beszédjével. Vidovszky Béla szavalt alkalmi költeményt, ezután Behán Pál tartotta meg hosszú tanyulmányra valló felolvasását végül Demcsák Géza szintén alkalmi költeményt szavalt. A tagok igen nagy számban voltak jelen s igen kedélyes hangulatban töltötték el az estét. A legköze lebbi rendes gyűlés október 25-én lesz.

— Olvasóink figyelmébe. Felhívjuk olvasóink figyelmét hirdetési rovatunkban megjelent Morelli és neje hirdetésére. A társulat elsőrendű örökből áll, köztük van Sauerlág ismert komikus is ki nálunk több ízben sikeren működött. A társulat e hét folyamán fogja előadásait megtartani.

Figyelem. Carmellini és Brown művé szek, kik már városunkban a régebbi időkben is voltak, most szintén felkerestek azon jó hissemmel, hogy a közönség őket a kellő pártolással fogja részesíteni. Carmellini és Brown művészeket ugy hisszük, dicsérni főlegesen. mert az egész ország előtt első művészek közé tartoznak. Ma este tartják az Árpád Szállóda nagytérképében gazdag műsorral ellátott előadásukat. Hisszük, hogy ezen látogatásra érdemesnek ígérkező előadást a közönség támogatni fogja, melyekkel most az őszi szeztoba nemcsak szórakozást, de pompás élvezetet is nyújt. Előre is felhívjuk

tehat a közönség figyelmét. Belépti-díj 1-ső hely 1 kor. II-ik 60 fill. állólhely 40 fillér.

— Hangversenyt tart f. hó 26-án délután 3 és fél órákor városunkban Nánási Géza a népszínház és a vizsinház volt jeles tagja. A hangverseny műsorát jövő számunk hozza. Ezuttal csak figyelmét óhajtjuk felhívni a közönségnek a ritka művészi élvezetre.

— Kossuth gyalázók. Megbotránkozató módon viselkedett Csütörtök délelőtt az Árpád szálló kávéházában kéthelybeli izraelita gabonakereskedő, Újság olvasás közben a kolozsvári Gotterhaltés esetet tárgyalva iszonyu módon megütözték azon, hogy a magyar nemzet oly nagy tiszteletben tartja Kossuth emlékét, a ki mindannyiunkat különösen izraelita polgártársainkat szabaddá, Magyarország polgáiraivá tett. Sőt az egyik odáig ment, hogy Kossuth emlékeit ocsmány szavakkal illetve a Gotterhalte eljászásáért egy koronát ajánlott föl. Ez batározottan szemtelenség olyan emberektől a kik egyedül Magyarországon nyelv és vallás tekintete ben, oly függetlenséget és szabadságot élveznek a mely egyenrangúvá teszi őket e haza többi polgáiraival. Az ő állításuk szerint boldogabb volt az a kor, a mikor fülvü lövel, mindenkitől üldözve keresték meg a mindennapi betevő falatjukat. Nagyon jó. Létezik még egy oly föld terület, ahol a régi kor még fönáll. Kérjük őket, menjenek oda „a honnan a jöttetek”. El, el a „boldog” Galicába, ott nincs Kossuth, de Gotterhalte sok lehet.

— Országos vásár. Városunkban a legjobb vásárok egyik a Lukács napi vásár szokott lenni. Az idén azonban nem igen vált be. A jószág felhajtás meglehetősen nagy volt, de kereslet alig akadt. Oka ennek a pénz hiány és a rossz időjárás. Ebből kö vetkeztetve a mai kirakodó vásár és igen gyöngének ígérkezik. Pedig az iparosság ezen a vásáron szokta ugy szólván az egész téli megélhetését megszerezni.

— Felhívjuk olvasóink figyelmét a Garai testvérek hirdetésére.

Vidéki hírek.

— A gyulai Erzsébet szobor. Békés vármegye az Országos Erzsébet szobor bizottság felhívására négyezer koronát szava zott meg Erzsébet királynő emléksobrára Időközben azonban teljesen összegyűlt a szobor felállítására szükséges összeg s így a bizottság feleslegessé vált négyezer koronát visszaküldötte. A vármegyei közgyűlésen került tárgyalás alá a dolog az alispán indítványára a törvényhatóság ugy határozott, hogy a négyezer koronából Gyulán állít Erzsébet királynő emlékeztetőre szobrot. A még esetlegesen szükséges összeget gyűjtés útján szarják meg.

— Jegyzők gyűlése. Békésvármegye közjegyzői egyesülete Szeghalmon, a köz ségháza közgyűlési termében, folyó évi november hó 9-ik uapján délután 4 órákor évi rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata az alábbi: Elnöki jelentés. Mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése A módosított egyesületi alapszabály bemutatása. A közösi jegyzők kedvezményes vesuti utazási jogának megadása iránti kérelemre jhozott a miniszteri leirat előterjesztése. Győr vármegye jegyzői egyesületének felhívása az adók kezelésének államosítása iránt Mult évi számadás megvizsgálása és jóváhagyása. Folyó ügyek elintézése. Indítványok.

— Uj anyakönyvi kerület. A belügy miniszter az országgházi anyakönyvi kerületbe beosztott Kiscsáki és Gáspártelek pusztákat, kiscsáki e-nevezéssel önálló anyakönyvi kerületté alakította s a kerület élére anyakönyvvezetőül Zilahy Sándort nevezte ki, egyuttal őt a házassági anyakönyvvezetéssel is megbizta.

— Nyugdíjba vonuló jegyző. Jelen tettük már, hogy Suhajda Antal, Kondoros község jegyzője, több évtizedekre terjedő közmunkásság után nyugdalomba kíván vonul ni; nyugdíjaztatás iránti kérvényét a vármegyei község-jegyzői nyugdíjigazoló választmány mult pénteken Gyulán tartott ülésében vette tárgyalás alá s elrendelte a nyugdíjazandónak sürgős orvosi vizsgálatát, melyet a törvényhatósági, járási és községi orvos fognak teljesíteni.

— Lemondások. Dr. Brauner Sámuel kórházi segédorvos, miután Dolressen gyári

orvosnak választott meg. — Dr. Vadász Áron gádorosi községi orvos és Varga Károly árvaszéki irnok állásáról lemondottak.

— Névváltoztatás. A m. kir. belügy-minister megengedte, hogy Kall Fülöp és kiskoru gyermekoi Manó, István, Ella, Öcsödi lakosok vezetéknevüket „Kovács”-ra váltastassák át.

Felelősszerkesztő: SZIKES ANTAL.
Főmunkatárs: PATAKI JÁNOS.

NYILT-TÉR.

Az e rovatban közöltéek nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Mivel barátaink s ismerőseink száma igen nagy s lehetetlen mindnyájoknak személyesen köszönetet mondani azon jóleső részvétükért, melylyel szeretett jó gyermekünk és felejtethetlen drága nővérünk elhunytá alkalmával, mely s kimondhatatlan nagy fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, legalább így mondunk pár szóval köszönetet.

Hálás köszönet nektek ifju leány és asszony barátaink, kik ugy szeretettétek őt a nemeslelkű, jószívű leányt és mégis ily ifjan kellett el távoznia a mi szerető körünkől. Bánatunkat kissé enyhíteni fogja az a tudat, hogy a drága elköltözött halála nektek is fáj és örökre be van jósága s iránta való szeretete szívetekbe ves ve, Isten fizesse ezt vissza nektek.

Köszönet Önöknek kedves ismerőseink, kik, mint idegenből nem régen közéjük letelepültekkel, osztottak nagy fájdalomunkban, így igyekeztek enyhíteni azt.

A Mindenható áldja meg Önöket jószágukért.

A Holéczy család.

Hirdetés.

Aloírott tudatom a n. é. közönséggel, hogy ünnepélyes alkalmakra u. m.:

lakodalom, keresztelő, névnap, stb.

kiszolgálóul ajánlkozom. Lakásom Hunyady-utca 1619. sz. alatt van, megkereséseket oda kérem küldeni. Azonkívül az Árpád-szálló kávéházában naponként található vagyok.

Szarvas, 1902. okt. 19.

Tisztelettel;

Sohr Henrik,
vendéglős.

Kád-fürdő.

A n. é. közönségnek ezennel tudomásul adjuk, hogy Szállodánkban a rendes Artézifürdőn kívül — Gyógyfürdő „Törpefenyőkvonattal is kapható, — mely utóbbi erősitőleg hat a szervezetre és külön hatással van a csuzos és köszvényes bantalmakra.

Teljes tisztelettel:

Garai testvérek,
Árpád szálloda.

Nevető estély.

200 koronát annak ki nem nevet!

Morelli és neje tudatja a n. é. közönséggel, miszerint a kontingens legfinomabb, legügyesebb **büvész, komikus és hasbeszélő társulatával** a hét folyamán városunkba érkezik s itt a n. é. közönség mulattatására pár élvezetes estélyt rendez.

Ezuttal felhívja a n. é. közönség figyelmét **Eugénia Hildebrand, a fekete kabinet művésznőjére.**

Az előadásokról a n. é. közönség külön plakátokon lesz értesítve.

Becsés pártfogást kér,

Morelli és neje társulata.

